

De Eraut

voor de

Gerreformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ont-
vangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 4 April 1915. N°. 1941.

Abonnementen: *franco* aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnementen worden aangegoten door het Bureau te Amsterdam. Boekhandelaren, Postdirecteuren enr.
Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elk regel meer f —.20.
Aanvragen en vernieling van afgedrukte f —.12 per regel.

„Verstonden tot overwinning”.

[PAASCHFEEST 1915]

En wanneer dit verderfelijke zal onverderfelijke aangedaan hebben, en dit sterfelijke zal onsterfelijke aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden, dat geschreven is: De dood is verstonden tot overwinning. 1 Cor. 15: 54.

Ons Pascha is voor wie gelooven mag, een feestvieren in heilige verrukking. In wat we den Dood noemen, trokt zich, van het Paradijs af, alles saam wat ons hart breekt, en ons leven verdonkert; en het is nu over dien bange Dood dat we ons Pascha in beginsel triumfeeren. De dood zet zijn stuiprekkende nog voort, maar, gelijk de apostel het uitriep, de „verschrikking van den Dood” is, toen Jezus uit het graf verrees, weggedaan. „De Dood is verstonden tot overwinning.”

Wel viert ook de halfgeloovige wereld ons Pascha mede, en ten deele kan dit zelfs van de ongelovigen gezegd worden. Voor de ongelovigen is het dan de lente die intreedt, de dorheid van den akker die zich weer groen gaat tinten, kortom, de opstanding in de natuur, en de halfgeloovigen, jubelen als Pascha weerkeert, wel in het onsterfelijke geloof, doch ook wie daarbij staan blijft, doorziet de hooge betekenis van ons Pascha niet. Aan een leven dat zich na ons sterven aan de overzijde van het graf kan voortzetten, hebben ook schier alle heidenen geloofd. Niet daarvoor was ons Pascha van noode. Al ware het dat de verrijzenis van Immanuel ware uitgebleven, wie onzer zou er daarom aan getwijfeld hebben, of zijn heilig zieleleven niet in den hemel ware voortgezet. Onsterfelijke zegt niet anders, dan dat, als het brooze lichaam afvalt, de ziel haar bestaan voortzet, niet hier op aarde, maar in de gewesten van eeuwige vreugde. Onsterfelijke kon er geweest zijn, ook al ware de Christus, evenals een Abraham, een Mozes of een Jesaja, na in het rijk der dooden te zijn ingegaan, nooit tot onze aarde teruggekeerd. Hoe machtig Jezus' sterven op Golgotha zijn jongeren ook had aange-
grepen, geen hunner heeft den avond daarna of den Sabbatdag daarop, ook maar een oogenblik zich ingebeeld, dat hun Heere en Heiland nu niet meer bestaan zou of voor eeuwig in het niet zou zijn weggezonken. Vanzelf hebben ze het zich geen oogenblik anders voorgesteld, dan dat Jezus, voor wat zijn ziel aanging, onsterfelijke bleef en in een ander leven was overgegaan. Aan een voortbestaan na den Dood hebben de discipelen ook bij Jezus vastgehouden. En om hun de verzekering te geven, dat Jezus nog bestond, en ook na zijn sterven nog voortleefde, had zijn graf niet behoeven ontsloten te worden, en was geen verrijzenis van Jezus uit dat graf vereischt. Geheel daargeleiden nu de vraag, of er in oude tijden niet ook in Israël twijfel aan het onsterfelijke van ons zielebestaan moge zijn ingeslopen, na de ballingschap, en vooral in de dagen toen de Messias onder zijn volk verschenen was, stond het voor geheel Israël vast, dat het sterven geen vernietiging, maar slechts overgang in een andere levensseer was, en heerschte het onsterfelijke geloof bijna algemeen. Al was Jezus dan ook nimmer verzeen, en al had Christus Kerk nimmer haar Paaschfeest gevierd, het geloof aan een voortbestaan van 's menschen ziel na den dood zou gebleven zijn, wat 't zelfs bij de Heidenen bijna overal steeds geweest was. En niet om dit ons te betuigen of te be-
zegelen, is Immanuel op den derden morgen verzeen uit zijn graf.

De roem en glorie van ons Pascha is dan ook niet, dat Jezus in zijn zielebestaan voort bleef leven, maar heel anders, dat 't op Paaschmorgen was een wederopstanding in het vleesch. Gelijk zijn Vleeschwording, waarvan Bethlehem ons meldt, het uitgangspunt voor het groote werk der Verlossing was, zoo is het de triomf van den Christus in het vleesch, waaraan ons Pascha zijn geheel eenige grootheid dankt. Ge hoort 't Jezus zelf dan ook tot Thomas zeggen: Steek uw vinger in mijn zijde, en betaamt mij! En eerst toen Thomas hieraan gevolg had gegeven, en Jezus in het vleesch als ware het gevoeld en ge-
tast had, toen heeft hij geloofd, en zijn *Mijn Heer en mijn God!* uitgeroepen. Niet toen Jezus iets geestelijks had verricht, een hemelsche toespraak had gehouden, of een roerend gebed had gedaan, maar toen Jezus *toespits* gegeten had, hebben de apostelen aan de waarachtigheid van Jezus verrijzenis

geloofd. En daarom, van onsterfelijke is in heel Jezus opstanding geen sprake. Van een geestelijke werking wordt niet gerept. Dat Jezus nog in zijn zielebestaan voortleefde, behoefde niet bewezen te worden. Aan Jezus voortbestaan twijfelde niemand. Neen, de vraag, waar het op aankwam, het hoofdprobleem waaraan de toekomst hing, gold niet het voortbestaan van Jezus' ziel, maar het voortgaan en voortzetten en voortduren van het Vleeschwording. Het Kindeke van Bethlehem was de eendelijke vervulling van alle profetie geweest. Hier op aarde, zienlijk en zichtbaar in dit ons aardse leven, moest Immanuel openbaar worden. Geestelijke toenadering was reeds eeuwig na een uitgang, geloof was in het hart der vromen ingeplant, het geestelijke leven onder Israël had in een Jesaja reeds zoo heerlijk geblonken. Doch met dit alles daagde toch het heil nog niet. In het Paradijs liet God niet schaduwwachtige geesten omwandelen, maar hij schiep in het Paradijs een man, en uit dien man een vrouw, van vleesch en bloed, en ook dat Paradijs zelf was niet een *fata morgana* niet schaduwbeelden, maar een luthof vol reele planten en als bevolkt met zangvogels en huppelende dieren. Met een enkel geestelijke schepping volstond Gods Majesteit niet. Zulk een louter geestelijke Schepping blonk reeds in de wereld der engelen. Maar in Gods raad school meer en lag rijker, en was eens nog daar boven uitgaande glorie verborgen. En toen riep zijn Almacht, die stofelijke, de zienlijke wereld tot aanzijn. Toen schiep God de hemelen daar boven en de aarde hier beneden. En het was die stofelijke aarde, die daarop in het Paradijs haar schoonheid openbaarde, en in dat Paradijs traden nu Adam en Eva op, om als naar Gods beeld geschapen, de volkomenheid van het Scheppingswonder te openbaren.

Hiermede nu staat eerst de Vleeschwording van het Woord, en daarna de Verrijzenis van Immanuel uit het graf, geheel op één lijn. Het is in elk van deze drie gebeurtenissen telkens weer *het geestelijke dat zich belichaamt. Het onzienlijke dat zienlijk wordt. Het eerst verborgene dat zich na den buiten vertoont.* Het Woord dat Vleesch wordt, vond zijn voorspel in de ure der Schepping, toen God sprak: „Daar zij licht, en daar was licht.” Licht niet in geestelijken, maar in stofelijken zin, gelijk het nu nog uit zon en maan en starren en uit den stroom van de electriciteit ons bestraalt. Het was reeds in de ure der Schepping eerst een *woord*, en eerst door de Schepping neemt dat Goddelijk Woord vorm en gestalte aan. Tot eindelijk de mensch zelf, uit de aarde gevormd, de bezieling van het leven ontving, en alsnu het beeld Gods in onze zichtbare Schepping vertoonde. Toen dan ook de zonde dit alles in zijn grond en wezen aantastte, en het Paradijs te loor ging, en de mensch demonisch vergiftigd werd, kon er geen redding dagen, dan door een tweede *Vleeschwording* nu niet van het gesproken, maar van het eeuwige Woord, en dit kwam ons toe in de Kribbe van Bethlehem.

Doch ook hierbij kon het niet blijven. Dat Vleeschworden Woord toch werd aangerand, werd ten slotte aan het Kruis genageld, en ging aan het Kruis van Golgotha in den dood onder. En hierdoor nu kwam geheel de Schepping voor het allesbeheerschend vraagstuk te staan: Zal dat Vleeschworden Woord voor eeuwig van zijn Vleesch gescheiden blijven, of wel zal 't Woord zijn Vleesch weer aannemen? Kruis en Kribbe staan toch daarom juist vlak tegenover elkander, dat het in de Kribbe van Bethlehem een gebeurtenis geldt, waardoor het Woord *Vleesch* wordt, en omgekeerd op Golgotha een vlak daartegenover staande gebeurtenis, waardoor het Woord *zijn Vleesch weer loslaat en verliest.* Natuurlijk moet hierbij ook met de ziel gerekend worden, en die liet Jezus in zijn sterven niet los. Maar de Schrift gaat er ons zelve in voor, om hier niet op de ziel, maar op de Vleeschwording te zien. Vollediger, nauwelijker zou Johannes zich allicht hebben uitgedrukt, zoo hij geschreven had: „Het Woord is *ziel en vleesch* geworden.” Maar zoo doet hij niet. De hoofdzak, waarop het hier aankwam, was, dat de tegenstelling tusschen *geest en vleesch* verzoend werd, en daarom spreekt hij enkel van de Vleeschwording des Woords, de ziel er vanzelf onder begrijpende. En zoo nu ook was het bij Golgotha. Ook hier valt de nadruk op het Vleesch, op het Lichaam, op de zichtbare gestalte van den Christus, die hij uit de Moedermaagd had aangenomen. Dat vleesch, die gestalte, die verschijning was door het Kruis van hem genomen, en zoo verstaan, was de Vleesch-

wording van het Woord die in de Kribbe tot stand kwam, op Golgotha te niet gedaan. Zijn lichaam was er nog wel. Het werd door Jozef van Arimathea in zijn nieuwe graf neergelaid. Maar het was niet meer een met het eeuwige Woord. Het eeuwige Woord was in de onzienlijke teruggedaan. Zijn vleesch was in het graf aan de vernietiging gewijd. En daarom is dit nu de heerlijkheid van den Paaschmorgen, dat door Jezus' Verrijzenis de Vleeschwording van het Woord op wonderbare wijze hersteld wordt, het eeuwige Woord en het Vleesch weer tot elkander komen, het op Golgotha afgelegde Vleesch weer wordt aangenomen, en dat alzoo het effect van wat Satan aan den Zone Gods had aangedaan, geheel wordt vernietigd.

Zoo was het dan in de Schepping de raadslag en de wil van God Dyleenig, om, nadat de engelenwereld reeds haar Hallelujah zong, een nog rijker wereld in ons menscheelike geslacht tot aanzijn te roepen, door het doen vleeschworden van zijn beeld in het Paradijs. Geestelijke Schepping was niet genoeg. God wilde iets meer dan dat, en iets hoogers. En dit hoogere nu bestond daarin, dat het geestelijke vorm en gestalte aannam, en dat de gedachte Gods, die onzienlijke was, in zienlijken vorm zich nu kon openbaren. Toen nu dit rijke, Goddelijke voornemen in de schepping van den mensch belichaamd was, of wil men, vleesch was geworden, werd het door satan in onzen val verijdeld. Vandaar toen de herschepping die komen moest en die gekomen is in den Messias. Vandaar, dat zich toen in den Messias moest herhalen, wat eens heel de Schepping beheerscht had. Het Woord was er, maar het was nog niet belichaamd. En nu brengt de Almachtige tweed, dat dit Woord zelf gestalte aanneemt, zienlijk en zichtbaar wordt, zonde de Vleeschwording van het Woord eerst in de Kribbe van Bethlehem volend ligt. Doch hieruit volgde dan ook, dat, toen Golgotha Bethlehem te niet deed, het herscheppend woord van onzen God moest uitgaan, opdat alsnu het Woord met het Vleesch weer vereenigd werd; en dit is in Jezus verrijzenis geschied, dit kwam tot stand op den dag der levensvernieuwing, waarvan ook dit Paaschfeest ons de zalige heugenis brengt. Van het dusgenaamd onsterfelijke geloof kan daarom hier geen sprake zijn. Voor het zinledig geloof, dat alleen van een voortbestaan van de ziel weet, is hier geen winste te behalen. Bij het geopend en ontsloten graf op den Paaschmorgen, is niet dit de heerlijkheid, dat Jezus niet te niet is gegaan, maar heel anders, dat de Christus opgestaan is in het lichaam waarin hij eens geboren werd; dat Maria hem in lichamelijke gestalte heeft weer-
gezien; dat zijn apostelen hem in 't vleesch herkend hebben, en dat zelfs een Thomas, na zijn verzeen lichaam bevoeld en betast te hebben, voor hem neerknielend, hem loven en aanbidden kon als zijn God en zijn Heer.

De drie treden op de heilige ladder van het Goddelijk bestel blijven alzoo in onderling verband, en telkenmale komt 't neder op de openbaring van het *onzienlijke in het zienlijke*. In de primordiale Schepping komt het aan op de schepping van den mensch, in wien het beeld Gods zichtbaar voor ons treedt, en de gedachte Gods vleesch wordt. Komt hiertegen nu uit de demonenwereld verzet op, en slaagt satan er in deze Vleeschwording van de Goddelijke gedachte in den mensch te breken, dan gaat het van de eerste Schepping op de herschepping in Christus. In Adam was het de Vleeschwording van Gods beeld, nu wordt het de Vleeschwording van het eeuwige Woord in de Kribbe. En komt nu ook tegen het Vleeschworden Woord het satanisch verzet op, om den Christus aan het Kruis te doen sterven, dan handhaaft God Almachtig, ten tweede male zijn Goddelijken raad, en zijn Goddelijken wil, en zijn Goddelijke macht tegenover het onheilge doen van satan, en wekt dien gestorven Middelaar op den derden dag weer uit den dood op, en doet het Woord *zijn Vleesch hernemen*. Maar hiermee is dan ook het einde van de worsteling bereikt. Tot tweemaal toe is nu de tenietdoening van het Vleeschworden in de gedachte eerst, en toen in het eeuwige Woord, beproefd, maar beide malen heeft God Almachtig over dit verzet en dezen tegenstand getrimfeerd, en als nu de verzeen Heiland in den Hof van Jozef omwandelt, en door Maria wordt begroet, dan is het uit, dan kan van een derde verzet en van een derde verijdeling van Gods scheppende en herscheppende macht geen sprake zijn. Als we ons eerbiediglijk zoo mogen uitdruk-

ken: God heeft aan zijn wederpartijder, d. i. aan Satan, volle vrijheid van aanval gelaten. Satan heeft al zijn demonisch geweld vrijelijk mogen aanwenden, om het Godsbestel te ontwichten; maar beidemalen heeft ten slotte Gods Almacht hem overmocht; en nu is 't dan ook uit. Meer kan Satan niet. Er waren twee krachten, waardoor Satan voor een tijd machtig kon worden; die twee machten waren de *zonde* en de *dood*. Beide deze demonische wapenen nu had hij beproefd. Hij vergiftigde in het Paradijs den mensch door de zonde, en toen het Woord Vleesch was geworden, dacht hij zijn triomf op Golgotha te viëren. Maar beide malen had God hem nu getoond, dat alle verzet en wederstand zijnerzijds door Gods Almacht gebroken werd. De door zonde vergiftigde mensch stond nu gedekt door de heilige gestalte van het Vleeschworden Woord, en toen de Dood op Golgotha dit Vleeschworden Woord gedacht had voor eeuwig van zijn vleesch te scheiden, bracht de Paaschmorgen satan ook op dit pas de volle nederlaag toe. De Immanuel heeft, het Woord trad weer in zijn vleesch tevoorschijn. De herschepping van den onzienlijken God in zijn zienlijke Schepping was voor eeuwig herwonnen. Het begin van den triomf was er nu, en die triomf over satan zou eens in de Volteinding worden voltooid. De zonde had zich in den Dood voltooid, die Dood stond nu verstonden te worden. En die verding van den Dood zou de triomf, de overwinning van het Godsrijk zijn.

Paaschen doelde niet op de redding en den zoen van ons zieleleven. Die was op Golgotha volend, toen de stervende Heiland het van zijn Kruis af de wereld inriep: *Het is volbracht.* Wat 't Pascha ons brengt, is de toekomstige *verheerlijking*. Het was er op toegelegd om Gods raadplan te niet te doen. God wilde, dat er niet maar een onzienlijke, maar ook een zichtbare en stofelijke wereld zou zijn, en juist uit die wereld zou de heerlijkheid opkomen. Het ging er alzoo om, wie door de uitkomst in het gelijk zou worden gesteld: God of Satan. Satan gunde God de heerlijkheid niet. Het rijk der heerlijkheid moest aan God ontnomen worden, en dit doel zocht hij te bereiken door het uit-
zenden van den Dood in onze Schepping. In de Engelenwereld kon geen Dood intreden, want die Engelenwereld bestaat alleen geestelijk, en de Dood is het afscheiden van het onzichtbare leven van de *zienlijke* gedaante, van de *vleeschelijke* gestalte, in het zichtbaar uitkomen van schoonheid en heerlijkheid. Die Dood werd daarom niet alleen der menschen deel, maar moest ook over den Christus trekken, en hem van zijn vleesch scheiden, en alzoo zijn macht over onze zichtbare Schepping breken. Zeker, die Dood had ook een onzienlijke bedoeling, doordien ze de ziel en het leven van God afscheidde, maar al hangt ook die zielsafscheiding voor God met den Dood saam, en al zijn we dood in zonden en misdaden, in zijn ware karakter, in zijn eigenlijke gedaante komt toch die Dood eerst nu uit, nu ze onze vleeschwording te niet doet, en de Vleeschwording van het Woord op Golgotha pogt te verijdelen. De Dood triumfeert eerst in het graf. En daarom juist kon de triomf over den Dood nooit volledig behaald worden, dan door het weeropkomen uit het graf van Messias, nu in dat graf zielloos te zijn nederge daald. Er is geen twijfel aan, of de Dood begon reeds in Adam te werken, toen hij in zonde viel. Dat was zijn breuke met zijn God. Maar de Dood in zijn ware volle machtsopenbaring kwam toch eerst uit toen Abel onder Kains moordende hand viel, en zijn zielebestaan van zijn zienlijke verschijning werd afsgecheiden. Hoe ge het ook nemen wilt, in Jezus' verrijzenis staat altoos de overwinning op den Dood op den voorgrond. Het is altoos de terugkeer des Heilands in zijn *lichamelijke* gedaante, waarin zijn Verrijzenis bezegeld wordt. En hetgeen de Verrijzenis van den Heiland voor de toekomst bezegelt, is niet het eenzijdig voortbestaan der ziel, maar het komende rijk van de heerlijkheid, als eenmaal 't heilige van het geestelijke leven zijn zuivere afspiegeling vinden zal in de heerlijkheid Gods in het zienlijke.

De Dood is een macht, die scheidt wat God in zijn Schepping vereenigd had. Geestelijk scheidt de Dood den mensch, die naar Gods beeld geschapen is, van dien God, wiens beeld hij draagt, af. Maar evenzo scheidt de Dood ook het zienlijke van het onzienlijke af, en maakt den band los die in ons eigen wezen ziel en lichaam vereenigt. Beide, deze losmaking en deze afscheiding, nu heeft de Christus te niet gedaan. In hem heeft wie geloof

weer de gemeenschap met zijn God in het verborgen zieleleven terug, en evenzo heeft wie geloofd in Jezus den waarborg en de zekerheid, dat in de Volteinding ook zijn ziel en zijn lichaam weer in heerlijkheid een zijn zullen, om alsdan te genieten een zaligheid en heerlijkheid, die geen oog gezien en geen oor gehoord heeft, alle aardse heerlijkheid niet alleen te bovengaan, maar geheel in de schaduw stellende. Alleen maar, dien volten triomf voelt ge niet en merkt ge niet, zoo ge op den enkelen mensch blijft zien. Dan toch neigt een ziekelijke geloofsopvatting er zoo licht toe, om zich zelf diets te maken, dat de zielezaligheid toch eigenlijk de hoofdzak is, en dat we toch zeer wel voor eenig gelukkig kunnen zijn, al ontvangen we geen onsterfelijke lichaam, en al worden we niet ingeleid in de zienlijke glorie. Indien we bij ons sterven maar in het Vaderhuis worden opgenomen en de zaligheid onzes Gods genieten, waartoe zouden we dan die uitwendige heerlijkheid nog behoeven. De zaligheid is ons genoeg. En zoo dringt dan de dwaling der ongelovige wereld ongemerkt in het zielebesef van Gods kinderen binnen. Helaas, hoeveel zijn er dan ook niet, die aan geen wederkomst van Jezus met hun ziel hangen, en ook den dorst naar het rijk der heerlijkheid ganschelijk niet kennen. Als ze sterven, zullen ze zalig zijn, en wat zouden ze ooit hoogers begeeren kunnen. Doch wat zijn we alzoo denken, anders dan geestelijke egoïsten. Het schijnt wel, dat de heerlijkheid van hun God geen vat op hun zielebesef heeft. Het is toch niet *hun* schepping, het is niet *hun* wereld die vergiftigd, ontzet en ont-
heiligd is. Het is alles Godes eigendom, het is Godes groot heil, het is al te zaam het machtige worstelperk, waarin God de Heere al wat Hem tegenwoordig en staat, met zijn heiligen toorn benauid en met zijn vloek bedreigd heeft. En hierin openbaart zich nu het verdoelend geloof van deze kinderen Gods, dat het hun eeniglijk om hun eigen zaligheid te doen is, en dat het hun niet deert of hun God al van zijn heerlijkheid verstoken blijft. Ofneen, dat deert hen wel, zoo de blinddoek hun maar van de oogen valt, en ze 't ten slotte dan toch zelve inzien, hoe, zoolang de Dood nog in Gods Schepping rondwaart, die Dood de giftige adder is die in het heilige woord rondsluip, om de paden des levens te vergiftigen. Maar dan ook mag het ons niet enkel gaan om onze zielezaligheid, niet alleen te doen zijn om de zielen der uitverkorenen, maar moet de Christus weer voor ons worden het Hoofd van het Lichaam, dat allen omvat, en in wien naar des Vader welbehagen alle volheid wonen moet.

En zoo nu genomen, dan moet 't onheilge beginsel, waaruit de Dood is opgekomen, niet maar bestreden, maar overwonnen en verstonen worden. Dan moet heel de gang der historie eerst terug naar het Paradijs, om alle zonden te niet te doen en te verzoenen. Maar dan ook om, na eerst de glorie van het Paradijs herwonnen te hebben, uit die glorie van het Paradijs voort te schrijden tot die *volkomen* openbaring der heerlijkheid, waarin God alles en in allen zal zijn, en heel de *zichtbare* Schepping, met de *onzichtbare* in heilige harmonie vereenigd, Gods Majesteit openbaren en verheerlijken zal. Zoals het den Christus, ons heilig Hoofd gaat, zoo zal 't dan ook ons en alle geloovigen gaan. Zijn we in hem ingelijfd, en met hem één, dan is ons 't leven gewaarborgd, zoo maar in Hem 't leven zich vertoont; dan wacht ook ons de heerlijkheid, die hij eens in zijn toekomst ons zal brengen; en dan is de Verrijzenis van den Christus 't uitgangspunt niet alleen van zijn eigen glorie, maar tevens en evenzeer het allesbeheerschende uitgangspunt van de wederopstanding en de heerlijkheid, die in heel Gods Schepping zal gezien en genoten worden door al wie Jezus toebehoort. Staan we niet als eenlingen op ons zelf, maar zijn we in Immanuel ingelijfd, dan is ook voor ons, ook al gaan we straks door de vallei van de schaduwen des Doods nog door, de macht des Doods toch nu reeds verstonen, en zal ook ons sterven een geestelijke triomf zijn. Voor ons de Dood een afsterven van de zonde en een eeuwig leven, voorbode van den triomf dien we tegenaan. Maar toch altoos zoo, dat het nu nog slechts voorgeeniet en voorsmaak is van het volle heil dat ons eerst in de eeuwigheid wacht, en dat ons niet kan toekomen, dan nadat ook aan ons persoonlijk zal zijn verwerklijkt, wat in Christus' verrijzenis aan al zijn verlonen geprofeteerd is. Alzoo de stellige zekerheid, dat ook wij eens zullen opstaan gelijk Jezus verrees, en dat ook ons de geest van den levenden God zal toebrengen tot die Volteinding, waarin 't eens al herborn zal